

Habib-i Ekrem'in Siyaseti

Bir terim olarak **siyaset**: “Devleti ilgilendiren olayların sistematik ve düzenli bilgisidir.” Başka bir ifade ile “siyaset, devlet idare etme sanatıdır.”¹

Diğer bir tarife göre de, siyasî bir parti kurarak, memleket idaresine talip olmak ve kendisine has düstur ve prensiplerle devlet yönetimini ele almaktır.

Siyaset, “**diplomatlık**”, “**politika**” anlamlarına geldiği gibi, “**insanların dünya ve ahiret işlerini tanzim etme gayreti ve mesaisi**” manalarına da gelir.

Hüccet’ül-İslâm İmam-ı Gazali, İhyayı Ulûm adlı eserinin birinci cildinde siyaseti dört kısma ayırmaktadır:

1. Peygamberlerin siyaseti: Dünya ve ahirete taalluk eden ilâhi emirlerin tümünü, umum insanlara tebliğ, talim ve tatbik etmektir.

2. Hükümetin siyaseti; kalkınmanın temel unsurları olan ziraat, ticaret, maarif ve sanayi kesiminin millet ve memleket menfaati hesabına tanzim ve koordinasyonudur.

3. Vaiz ve nasihlerin siyaseti; Allah’ın emirlerini ve Kur’an’ın hükümlerini tebliğ edip, yasaklarından sakındırmaktır.

4. Müceddit ve Mürşitlerin siyaseti; Kur’an’ın daha ziyade itikat, ibadet, ahlâk ve fazilete bakan cihetlerinin, o asrın anlayış seviyesine uygun olarak izahı ve isbatıdır. Bu siyasetin temelinde, kalp ve vicdanın tatmini, ruh ve aklın tenvir ve irşadı esastır.

Hz. Muhammed (s.a.v) büyük bir kudrete haiz idi. Bu sayede fazla kan dökülmeden huzur ve barışı tesis etti. O’nun heybet ve haşyetinden düşmanın kalbine korku dolardı.

O’nu zehirli kılıçlarıyla öldürmeye çalışan müşriklerin en kahraman yiğitleri Allah Resûlü ile karşılaşınca korkudan titremeye başlar ve ellerinden kılıçlar yere düşerdi.

En isyankâr kabileler O’nun adını duyunca endişeye kapılırlardı. Medine civarında yaşayan Yahudiler, O’na isyan ettiler, ancak sonunda mağrur başlarını eğerek itaat etmek zorunda kaldılar. Günahkâr ve mücrimler tevbe ederek O’na boyun eğip itaat ettiler. Elbette ki O’nun bu haşyet ve heybeti, Hakk’ın heybetiydi. O, Hak’tan aldığı bütün kuvvet ve kudretini; heybet ve haşyetini hak yoluna sarfetti. Resûl-i Ekrem’e bu yüksek meziyet ve bu kudsi mahiyet O’na ezelden mukadder idi.

Resul-i Ekrem'in en büyük muvaffakiyeti putperestlik ile batıl itikatları kökünden söküp atmasıdır.

Hz. Peygamber (s.a.v) büyük bir siyasî dahi ve fevkalade bir müdebbir idi. Zamanın devlet ve kabile başkanlarına mektuplar yazdı ve elçileri vasıtasıyla onlara İslâm'ı tebliğ etti. Başta Kayser-i Rumî, Acem kirası, Habeş Kralı Necaşi, Mısır valisi, Bulga ve Yemame melikleri olmak üzere birçok meliklere sefirlerini göndererek Allah'ın varlığını ve birliğini ve kendisinin ahir zaman nebisi olduğunu tebliğ etti. Bunun için, Abdullah b. Huzeyfe'yi İran'a, Dihye'yi Bizans'a; Hâtib b. Beltea'yı Mısır'a; Şuca' b. Vehb'i Gassânîler'e; Sâbit b. Amr'ı Yemâme hükümdarına; Amr b. Ümeyye'yi Habeşistan'a yolladı. Elçiler gittikleri yerlerde değişik şekillerde karşılandılar. O (s.a.v) her hükümdarın şevket ve kudretini iyi biliyordu. Bunlardan Yemen Meliki şöyle bir şart koştu: "Beni kendisine veliaht ederse Müslüman olurum! Yoksa O'nunla cenge tutuşurum!" Fakat O da kısa bir zaman sonra ölüp Cehenneme gitti.

Mağrur Acem Kistrâsı Hüsrev Perviz, Allah Resûlünün mektubunu alınca öfkesinden çıldıracak hale geldi ve mukaddes nâmeyi parçalayıp savurdu. Bunu duyan Hz. Peygamber (s.a.v):

"Allah'ım nasıl ki o benim mektubumu parçaladı, Sen de onun mülkünü ve devletini param parça et!"

diye dua buyurdular. Mektubu yırtmakla kalmayan Kistrâ, Yemen'deki valisi Bazen isimli İranlıya *"Nebîlik iddia eden bu adamı hemen bana gönder!"* diye emir verir. Bunun üzerine Yemen valisi, iki memurun eline bir ferman verip Kâinatın Efendisine gönderdi. Hz. Peygamber'in huzuruna gelen memurlar:

"Kistrâ seni çağırıyor hemen onun memleketine git. Eğer hemen gidersen vali senin hakkında Kistrâya şefaath mektubu yazar ve kurtulursun!" dediler.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) gelenlere şöyle dedi:

"Kistrâ kendi öz oğlu tarafından öldürüldü, artık öyle bir insan yok." Daha sonra şöyle buyurdular:

"Yakında İslâm dini, Kistrâ devletinin bütün sahasını kaplayacaktır."

Bunun üzerine hemen Yemen'e dönen memurlar, meselenin Allah Resûlü tarafından haber verildiği gibi olduğunu öğrendiler. Yemen Valisi Bazen ile bir kısım kişiler

hemen Müslümanlığı seçtiler.

Peygamber Efendimiz'in (s.a.v), nasıl siyasî bir dahi ve büyük bir devlet reisi olduğunu "Hudeybiye Barış Antlaşması"nda görmekteyiz. Bu anlaşmanın bütün maddeleri Müslümanların aleyhinde gibi görünüyordu. Hatta Peygamber Efendimiz (s.a.v), anlaşma metninden **"Allah'ın Resulü Muhammed"** ifadesinin çıkmasını isteyen Süheyl'e itiraz etmeyip anlaşmayı imzaladı. Hüdeybiye Barış Antlaşmasının bütün maddeleri Müslümanların aleyhinde olduğundan hiç kimse bu anlaşmadan hoşnut olmamıştı, fakat Peygamber Efendimize olan hürmetlerinden dolayı da ses çıkarmamışlardı.

Bu anlaşmaya göre;

- Müslümanlar bu yıl Kabe'yi ziyaret etmeyip geri dönecekler.
- İkinci sene Kabe'yi ziyaret edecekler, ancak Mekke'de üç günden fazla kalamayacaklar.
- Mekke'de yaşayan Müslümanları Medine'ye götürmeyecekler
- Mekke'de bulunan Müslümanlardan herhangi biri, Medine'ye giderse, geri teslim edilecek.
- Medine'de olan Müslümanlardan Mekke'ye gelmek isteyenlere mani olunmayacak.
- Arap kabileleri istediği kabilelerle sulh edebilecekler.

Bu anlaşmadan sonra, musalahayı imzalayan Süheyl'in oğlu Ebu Cendel Müslüman olmuş, Kureyş tarafından çeşitli işkencelere maruz kalmış ve bir şekilde onların elinden kurtularak Müslümanların karargahına gelmişti. Yapılan işkenceleri sahabelere anlatmış ve vücudunda bulunan işkence izlerini onlara göstermiş idi. Sahabeler bu manzara karşısında fevkalade müteessir olmuş ve onun Kureyşlilere tekrar iade edilmemesini istemişlerdi. Zira, Ebu Cendel'in tekrar zalimlere teslim edilmesi tahammülsüz bir manzara idi. Bu durum karşısında öfkelenip kendini kontrol edemeyen Hz. Ömer(r.a) Peygamber Efendimizin (s.a.v) huzuruna gelerek *"Ya Resulullah! Sen Allah'ın hak peygamberi değil misin? Bizim davamız Hak değil mi?"* diye sordu. Peygamber Efendimiz (s.a.v) **"Evet"** diye cevap verdi. Hz. Ömer (r.a) *"O halde dinimiz namına böyle bir zilleti niçin kabul ediyoruz?"* deyince, Peygamber Efendimiz; **"Ya Ömer! Ben, irade-i İlahiyeye uygun hareket ediyorum."** diye buyurdular ve Ebu Cendel'i geri gönderdiler.

Daha sonra Müslüman olduğundan dolayı çeşitli eziyetlere maruz kalan ve yapılan

işkencelere tahammül edemeyerek Medine'ye kaçan Utbe'nin arkasından Mekkeliler iki kişi göndererek onun geri verilmesini istediler.

Utbe: *"Beni tekrar putperestliğe göndermek mi istiyorsunuz?"* dedi.

Vaziyet pek elimdi. Bir tarafta din namına himaye olunmak isteyen Utbe, diğer taraftan anlaşmanın gereğince Utbe'nin iade edilmesini isteyen Kureyşliler vardı. Peygamber Efendimiz (s.a.v) verdiği sözü yerine getirmek ve anlaşma maddelerine sadık kalmak adına verilen söze riayet edeceğini ifade ederek yüce ahlâkını ve vadindeki sadakatını ortaya koydu ve Utbe'ye **"Seni Kureyşlilere teslim etmekten başka bir şey yapamam. Cenâb-ı Hak sana bir çare bulur ve bir yol gösterir."** diyerek, onu gelen kişilere teslim edip geri gönderdi. İşte ahde vefa, işte sözde sadakat, işte Peygamber.

Utbe, oradan ayrıldıktan sonra Mekke ye gitmemiş ve **"Zilmerve"** nahiyesine yerleşmişti. Çünkü burada bulunmak anlaşmanın maddelerine aykırı değildi. Artık burası Mekke'de kalan ve Medine'ye gidemeyen Müslümanlar için bir karargah haline gelmiş ve yavaş yavaş İslâm'ın kalası olmuştu. Müslümanlar durmadan kuvvetleniyor ve çoğalıyorlardı. Kureyşliler bu durumdan ziyadesiyle korkmaya başladılar. Zira burası onların ticaret için gittikleri Suriye yolu üzerinde idi. Müşrikler kendi istekleriyle anlaşmanın **"Mekke'de bulunan Müslümanlardan herhangi biri, Medine'ye giderse, geri teslim edilecek."** maddesinin kaldırılmasını ve bundan sonra Mekke'deki Müslümanların serbestçe Medine'ye gidebileceklerini kabul ettiler. İşte Hz. Peygamber'in (s.a.v) siyasî dehası ve büyüklüğü. Hem bu anlaşma ile müşrikler, Peygamber Efendimizi muhatap almış ve Müslümanların artık bir devlet olduğunu kabul etmişlerdir.

Nitekim, Cenâb-ı Hak Fetih suresinin ilk ayetlerinde bunun bir fetih olduğunu şöyle ifade buyuruyordu:

"Şüphesiz, Biz sana apaçık bir fetih verdik. Tâ ki, Allah, senin geçmiş ve gelecek (her) günahını bağışlasın, üzerindeki nimetini tamamlasın ve seni dosdoğru bir yola yöneltsin."[2](#)

Hem bu ayet ile Habib-i Ekrem'in, müminlerin anladığı şekilde bir hata yapmadığını ve yaptığı her işin ilâhî hikmete uygun olduğunu anlattı. Müslümanlar Hudeybiye Musalahası çok ağır şartlar içerdiğini için, bu ayetler nazil oluncaya kadar bütün sahabiler, bunu bir zillet olarak kabul ederek fevkalade mükedder idiler. Muahede imzalandığı zaman, Müslümanlar arasında fikir ayrılığı başlamış, hatta münakaşa kapısı bile açılmıştı.

Bu ayettin nazil olmasından sonra, artık bundan sonra istikbalde hiç kimse O'na kusur bulamayacaktır. O'nun şeref ve itibarı durmadan yükselecek, her müminin

kalbi, O'nun muhabbeti ile dolacaktır. Çünkü, ismet sıfatıyla muttasıf olan Resûl-i Kibriya günah işlemekten mahfuzdur.

Nazil olan bu ayetlerden sonra, Müslümanlar artık **“Hudeybiye Anlaşması”**nın nazar-ı ilâhîde hakiki bir zafer olduğunu anlamışlardı. Peygamber Efendimiz (s.a.v) kendisine bu vahiy gelince, Hz. Ömer' i çağırıp bu müjdeyi vermiş ve O'nun da endişe ve korkusu sürura dönüşmüştür.

Hz. Peygamber (s.a.v) Hudeybiye Barış Anlaşması ile harpleri aradan kaldırmış, barış ve güven ortamı sağlamıştı. İslâm'ı imhaya çalışan gayr-i Müslimler, bu anlaşma süresince Müslümanlarla münasebet kurdular, onları daha yakından tanıma fırsatı buldular. Nitekim, sahabelerdeki güzel ahlâkı, alicenaplığı ve nezahetini gördüler. İslâm'ın ulvîyeti gözlerine gün gibi doğdu ve kamaştırdı. Böylece İslâm'ın eşsiz güzelliklerini, ulvî seciyelerini idrak etmeye başladılar. Bu anlaşma ile Müslümanları yakinen tanıyan Kureyşlilerin içini İslâmiyet yakmağa başlamıştı. Bir çok insan, İslâm dinini kabul ederek Müslüman olma şerefine nail olmuş ve daha sonra bir kahraman mücahit olarak bu din uğrunda hayatlarını feda etmişlerdir. Bu eşsiz siyaset böylece hayırlı neticeler vermiş ve Hz. Peygamber (s.a.v) bu sulhun en güzel meyvelerini almaya başlamıştı. Böylece, Allah Resûlünün Hudeybiye Barış Antlaşması'nı imzalamasının hikmeti ve nasıl bir siyasî dahi olduğu anlaşılmiş oldu.

Allah'ın inayeti bir kez daha tecelli etmiş ve bir hezimet gibi görünen musalaha İslâm'ın hakiki bir zaferi olmuştu. Eğer bu anlaşma olmasa idi, müşrikler İslâm'ın ulvîyet ve kudsiyetini göremezlerdi.

Ayrıca, Hz. Peygamber (s.a.v) Ehl-i Kitapla da barış içinde yaşamış ve Medine'ye hicret ettikleri zaman onlarla bazı anlaşmalar yaparak güven ortamı sağlamıştır. Ancak, Yahudiler yaptıkları anlaşmalara sadakat göstermemiş ve Müslümanların aleyhine çalışmışlardır. Bunun içindir ki, Yahudiler, iki yüzlü ve riyakâr davranışları yüzünden tarih boyunca zilletle yaşamışlar ve yaşamaya da devam edeceklerdi

Dipnotlar:

[1](#) *Sefâ Mürsel, Devlet Felsefesi, s, 221.*

[2](#) *Fetih Suresi 48/1-2.*